

บทความวิจัย

ผลของแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับป้องกันและลดภาวะหวันมแตก ต่ออาการเจ็บหวันมและหวันมแตกในมารดาที่ให้นมบุตร หอผู้ป่วยสูติกรรมโรงพยาบาล รามาริบัติ

กาญจนา นระมรัมย์*
นิตยา โรจนนรินทร์กิจ**

บทคัดย่อ

ภาวะหวันมแตกเป็นปัญหาที่พบบ่อยในมารดาที่ให้นมบุตรก่อให้เกิดอาการเจ็บหวันมอย่างมากขณะให้นมบุตร ส่งผลให้ทารกดูดนมได้น้อยลง ไม่สามารถให้นมมารดาได้อย่างต่อเนื่อง อาจต้องยุติการให้นมมารดาก่อนเวลาอันสมควร การวิจัยเชิงกึ่งทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบคะแนนอาการเจ็บหวันมและระดับของภาวะหวันมแตก ระหว่างกลุ่มมารดาหลังคลอดที่ให้นมบุตรโดยใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับป้องกันและดูแลภาวะหวันมแตก กับกลุ่มที่ให้การพยาบาลปกติ

กลุ่มตัวอย่างคือ มารดาหลังคลอดและทารกแรกเกิด ที่รับไว้ในโรงพยาบาลอยู่ในหอผู้ป่วยสูติกรรมโรงพยาบาล รามาริบัติ ระหว่างเดือนธันวาคม 2557 ถึงมกราคม 2558 จำนวน 70 ราย โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์คัดเข้า ได้แก่ มารดาคลอดปกติและบุตรที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนสามารถให้นมมารดาได้ โดยจัดให้กลุ่มตัวอย่าง 35 รายแรกเป็นกลุ่มควบคุมและ 35 รายหลังเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ กลุ่มทดลองได้รับการพยาบาลตามปกติร่วมการพยาบาลโดยใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการป้องกันและดูแลภาวะหวันมแตก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการป้องกันและดูแลภาวะหวันมแตก ได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบประเมินคะแนนอาการเจ็บหวันม ใช้แบบวัดคะแนนอาการเจ็บหวันมด้วยมาตราวัดแบบตัวเลข (numerical rating scale: NRS) 2) แบบประเมินระดับของภาวะหวันมแตก ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยดัดแปลงมาจาก Dodd V. และ Chalmers C. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Descriptive, Chi square, Independent t-test, และ Mann-Whitney test ผลการวิจัยพบว่า ในวันที่ 1 และวันที่ 2 หลังคลอด คะแนนอาการเจ็บหวันมในกลุ่มทดลองมีค่าต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนระดับหวันมแตกของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่มีจำนวนการเกิดหวันมแตกในกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุม

สรุปว่า แนวปฏิบัติการพยาบาลที่พัฒนาขึ้นสามารถป้องกันและลดอาการเจ็บหวันมรวมทั้งจำนวนการเกิดภาวะหวันมแตกในมารดาหลังคลอดที่ให้นมบุตรได้ บุคลากรทางการพยาบาลในหอผู้ป่วยหลังคลอดสามารถใช้นโยบายปฏิบัติการพยาบาลที่ได้มาตรฐานนี้ในการดูแลมารดาหลังคลอดที่ให้นมบุตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก/ หวันมแตก/ อาการเจ็บหวันม

ผู้รับผิดชอบหลัก: กาญจนา นระมรัมย์

* พยาบาลชำนาญการ งานการพยาบาลสูติ-นรีเวชวิทยา ฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลรามาริบัติ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล

** หัวหน้างานการพยาบาลสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลรามาริบัติ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล

The effects of clinical nursing practice guideline for preventing and reducing cracked nipple on nipple pain and cracked nipple of breastfeeding mothers at postpartum ward, Ramathibodi Hospital

Kanjana Naromrum*

Nitaya Rotjanaronkit**

ABSTRACT

Cracked nipples are most common causes of nipple pain in breastfeeding mother which can be decrease suckling of newborns. These reasons can initiate discontinue or failure successful breastfeeding.

This quasi-experimental research aims to compare the effect of clinical nursing practice guideline (CNPG) for preventing and reducing nipple scores on nipple pain and level of cracked nipple. The purposive participants were selected from the postpartum women in the obstetric ward at Ramathibodi Hospital during December 2014 - January 2015. All samples were equally classified into 2 groups. The first 35 postpartum women were assigned to the control group and received the usual nursing standard, while the other 35 postpartum women were assigned to the experimental group and received the clinical nursing practice guideline for preventing and reducing nipple in addition to the usual nursing intervention. Research tool was the CNPG for preventing and reducing cracked nipple. The content validity was examined by three experts. Measuring tools consisted of: 1) Pain assessment using the Numerical Rating Scale (NRS); and 2) Level of cracked nipples modified by Thussanasupap (2006). Data were analyzed by Descriptive statistic, Chi square, Independent t-test, and Mann-Whitney test. Results found that the experiment group had lower nipple pain scores than the control group at day 1 and day 2 after delivery. However, there was no different level of cracked nipple between control and experiment group but the number of cracked nipples in experimental group lower than control group.

The results of this study support that the CNPG is useful for preventing and reducing nipple pain and cracked nipple. Nursing staff in postpartum ward can use this standard CNPG for caring breastfeeding mothers.

Keywords: clinical nursing practice guideline/ cracked nipples/ nipple pain

---

*Professional Nurse, Obstetrics and Gynaecology Devison, Department of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University

**Co-supervisor, Obstetrics and Gynaecology Devison, Department of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University